

L'ESTRÈS PERCEBUT PEL CUIDADOR I L'USUARI DURANT L'INGRÉS DOMICILIARI EN SALUT MENTAL: AVALUACIÓ MITJANÇANT ESCALES

Vidal Pascual, Xavier; Pujol Canadell, Laia; Gómez Pérez, Laura; García Martínez, Alicia; Guillamón Veliz, Mª Isabel

Introducció

L'evolució dels sistemes de salut comporta el desenvolupament de noves fórmules assistencials com alternativa a l'hospitalització tradicional entre les que trobem l'Hospitalització a Domicili (HAD). Aquest model assistencial és capaç d'oferir atenció de rang hospitalari a usuaris que requereixen intervenció intensiva i complexa al seu entorn i és fonamental comptar amb el suport dels familiars.

Els trastorns mentals no només afecten als usuaris, sinó que en moltes ocasions tenen una repercussió important a nivell familiar. L'usuari sembla patir tant pels efectes propis de la malaltia, com per la dependència envers el familiar o cuidador. En relació al cuidador principal, abordar les situacions imprevisibles derivades de les cures en fase aguda pot provocar ansietat.

Per poder quantificar el nivell de sobrecàrrega percebuda existeixen escales clíniques que avaluen la Sobrecàrrega del Receptor de Cures (EERC) y la Sobrecàrrega del Cuidador (Zarit), i que resulten d'utilitat durant l'estada en HAD.

Objetiu

Conèixer la sobrecàrrega que representen les cures en l'usuari i en el cuidador principal a l'inici de l'ingrés en el dispositiu d'HAD.

Material i mètodes

Recollida de dades de les escales administrades a l'inici de l'ingrés: l'Escala EERC a l'usuari i l'Escala Zarit al cuidador principal dels usuaris ingressats en HAD des del Novembre del 2017 fins al març del 2021 (n=242).

L'Escala EERC consta de 9 frases, avaluades mitjançant una escala Likert, que varia entre 0 (mai) i 4 (quasi sempre), amb un rang de 0 a 36. Diferencia l'estrès intern, referit a la preocupació de l'usuari per l'impacte de la malaltia, i l'estrès extern, referit al malestar de l'usuari per les actituds del familiar. La validació de l'escala suggereix un nivell d'estrès global moderat amb puntuacions a partir de 10 i elevat amb més de 20; un estrès intern o extern moderat a partir de 5/6 i alt a partir de 10.

L'Escala Zarit consta de 22 afirmacions, avaluades mitjançant una escala Likert, que varia entre 1 (mai) i 5 (quasi sempre), amb un rang de 22 a 110. Es valora que no hi ha sobrecàrrega si el resultat és menor a 47, una sobrecàrrega lleu de 47 a 55 i intensa quan és superior a 55.

Resultats

La mostra està formada per un total de 242 usuaris, dels quals el 50% són homes i el 50% dones. La mitjana d'edat és de 44 anys, sense observar-se diferències entre sexes. La majoria de derivacions procedeixen del CSMA (44,21%), Unitat d'Aguts (28,51%) i Urgències (20,66%). Els diagnòstics principals són els Trastorns afectius (Trastorn Bipolar i Trastorn Depressiu), representant un 42,15% del total, i els Trastorns psicòtics (Esquizofrènia, T. Esquizoafectiu, T. psicòtic NE), un 38,01%.

La Mitjana de les puntuacions obtingudes de tots els usuaris a l'Escala EERC ha estat de 14.83, sent la Mitjana de l'EERC interna de 8.12 i de l'EERC Externa de 6.86 (fig. 1)

En quant a l'Escala Zarit la Mitjana ha estat de 40.70 (fig. 2)

ESCALA EERC

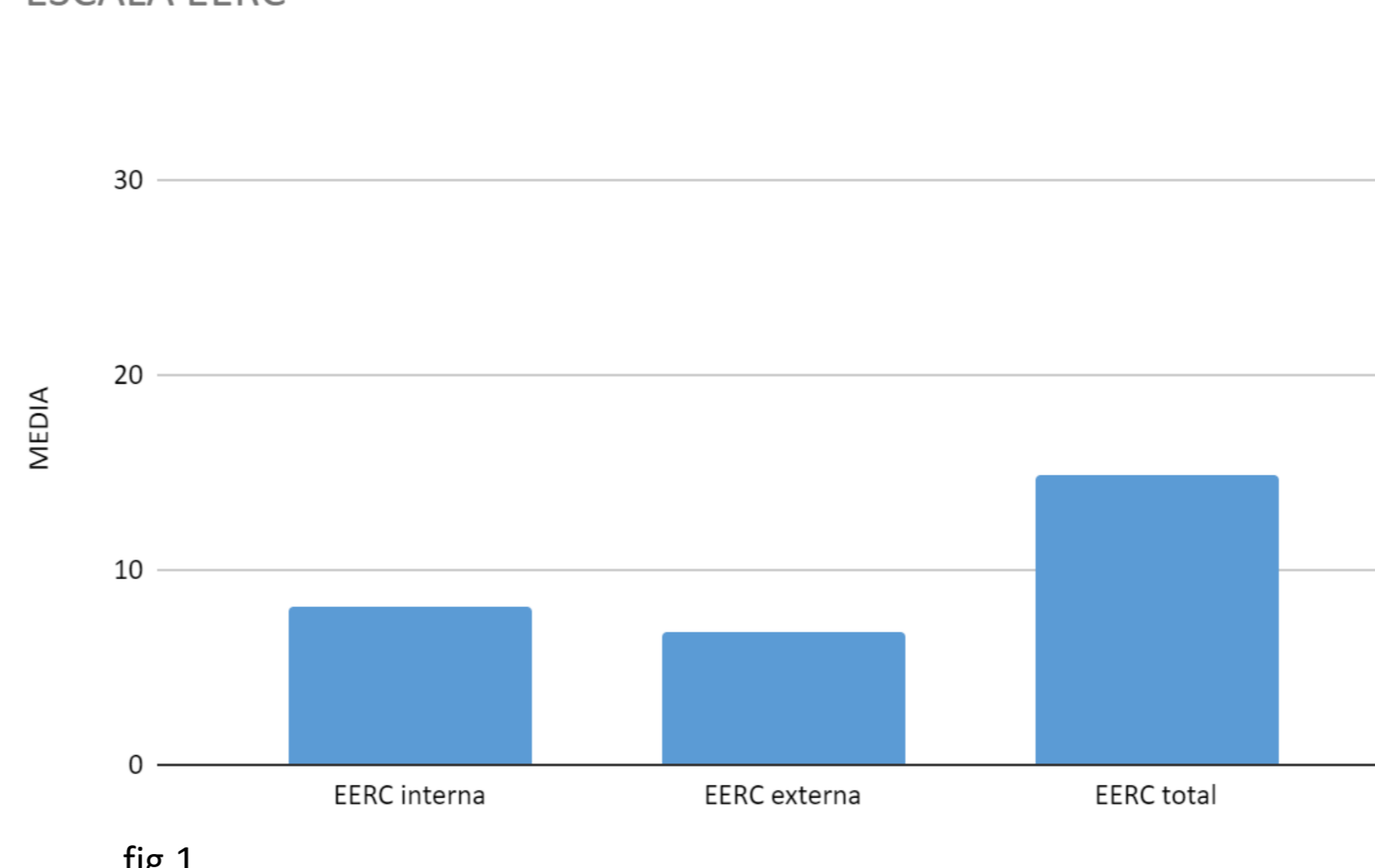

fig.1

ESCALA ZARIT

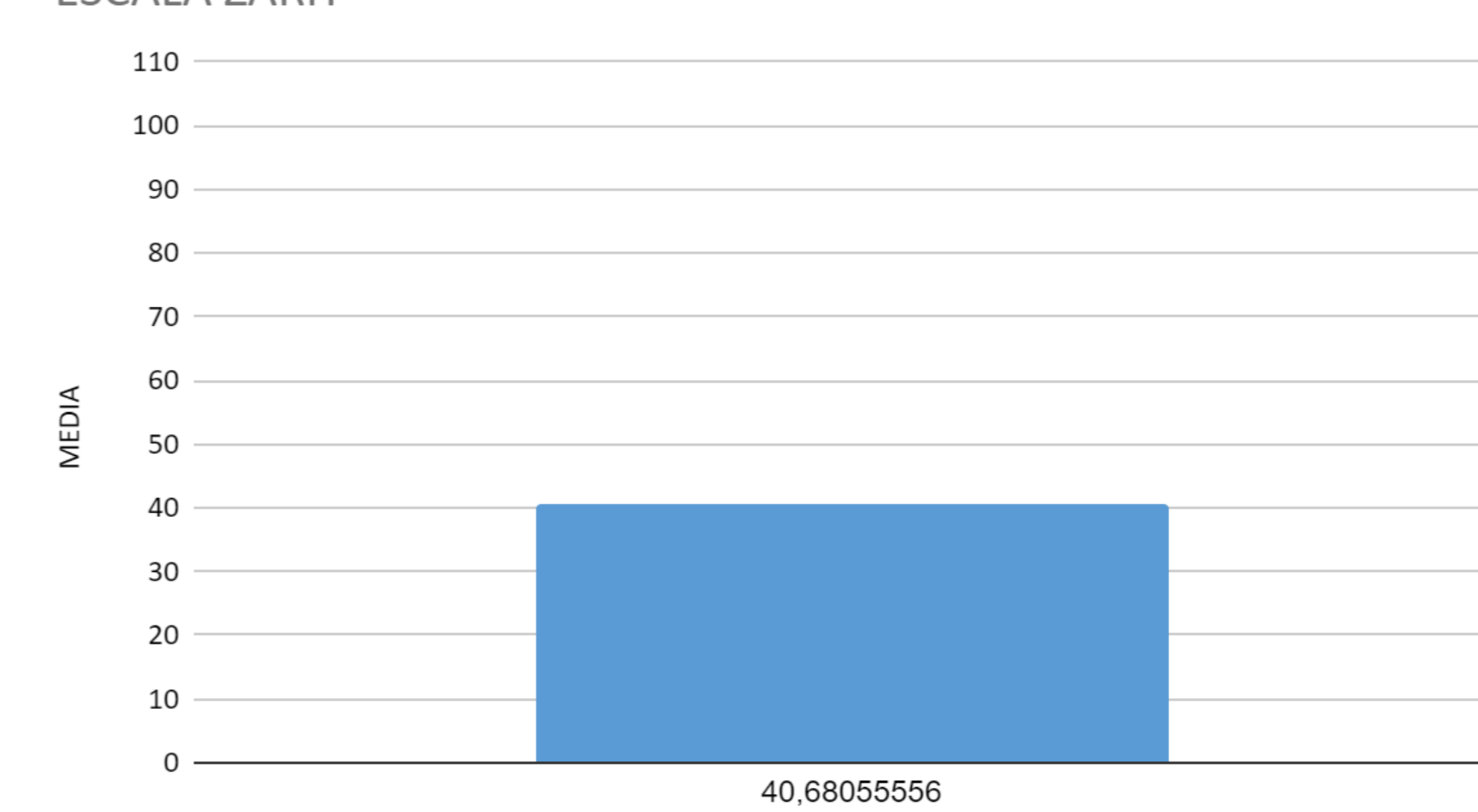

fig.2

Conclusions

S'objectiven, en ambdues escales, resultats que suggereixen una baixa sobrecàrrega percebuda tant per part de l'usuari com per part del cuidador principal. Aquests resultats podrien ser deguts al suport intensiu que se'ls va oferir durant l'ingrés a HAD.

Com limitacions de l'estudi destaquem que no s'han analitzat les dades en funció de diferents variables sociodemogràfiques o clíniques que podrien modificar els resultats. L'Escala es psasa únicament a l'inici de l'ingrés pel que no tenim dades per avaluar l'impacte de l'estrès en la sobrecàrrega.

Bibliografia

1. Díaz-Carretero, F., 2017. Diseño y validación de un cuestionario de intercambio de Apoyo Social.(CIAS).
2. Martín, M., Salvadó, I., Nadal, S., Miji, L. C., Rico, J.M., Landz, P., Taussig, M.I., 1996. Adaptación para nuestro medio de la Escala de Sobrecarga del Cuidador (Caregiver Burden Interview) de Zarit. Rev. Gerontol. 6,338-46.
3. Megías, F., Aguilar, E.J., Silvestre, F. Hospitalización Domiciliaria. Salud Mental. Escuela Valenciana de Estudios de la Salud. Generalitat Valenciana 2004.

Conselleria de Sanitat

